

Қосымша 1

Ақтөбе облысының медициналық ұйымдары үшін АИТВ ОО ДЛ қан үлгілерін алу, сақтау және тасымалдау жөніндегі нұсқаулық.

Тапсырыс берушіге ұсынылатын зерттеулердің тізбесі:	
1	ИФТ-АИТВ-инфекциясының диагностикасы: адамның қан сарысуындағы p24 антигенін және АИТВ 1,2 (Ag/Ab-HIV 1.2) антиденелерін анықтау
2	ИХЛТ-АИТВ-инфекциясының диагностикасы: адамның қан сарысуындағы p24 антигенін және АИТВ 1,2 антиденелерін (Ад/Ab-HIV 1.2) анықтау
3	ИФТ – «В» вирустық гепатитінің диагностикасы: адамның қан сарысуындағы беттік антигенді (HBsAg) анықтау
4	ИФТ-«С» вирустық гепатитінің диагностикасы: адамның қан сарысуындағы жиынтық антиденелерді (А-НСV) анықтау

Процедура:	Науқасты дайындау
1	Науқасқа қан алу процедурасының тәртібі туралы хабарлаңыз.
2	Процедураны өткізбес бұрын пациенттен қан алуға дайындық талаптарының сақталуын нақтылаңыз және оның ақпараттандырылған келісінмін алыңыз. Ақпараттандырылған келісімді жазбаша түрде ресімдеу.

Процедура:	К - lab ЗАЖ өтінімін толтыру арқылы пациентті тіркеу
1	Қызметті тұтынушыны сәйкестендіру (жеке басын куәландыратын құжат бойынша).
2	Қызмет тұтынушысын тіркеңіз. К-lab ЗАЖ бағдарламасында тиісті бағытқа деректерді енгізу (барлық белгіленген бағандар: ЖСН, Т.А.Ә., туған күні, қан алу күні және өтінімдер, қызмет түрі, тексеру коды, диагнозы, пациенттің үй мекен-жайы). Штрих-кодты тағайындаңыз.
3	Науқасты ем-шара бөлмесіне жіберіңіз.

Процедура:	Қан үлгісін алу
Қадам	Әрекет
1	Зерттеу түріне сәйкес пробирка түрін таңдаңыз
2	Пробирканы белгілеңіз (штрих-кодты тігінен бекітіңіз). Пробиркаға аты - жөнін және туған күнін, ұйымның атын, қан алынған күнін жазыңыз.
3	Науқасты жеке басын куәландыратын құжатқа сәйкес сәйкестендіріңіз.
4	Қан үлгісін алыңыз. «Тамырдан қан алу техникасы» СОП орындаңыз.
5	Материалды алғаннан кейін, «медициналық қалдықтарды жинау, залалсыздандыру және сақтау тәртібі» СОП-қа сәйкес қан үлгісін жинау кезінде қолданылатын бір реттік шығын материалдарын тастаңыз.

Процедура	Подготовка проб к хранению и транспортировке
Қадам	Әрекет
1	Сынамаларды дайындаңыз-центрифуганы қолдана отырып, сарысуды ұйындыдан бөлу кезеңін өткізіңіз; пробиркаға штрих-кодты бекітіп, аты-жөнін, туған күнін, ұйымның атын, қан алу күнін көрсетіңіз. – қан алу 5 мл көлемінде бөлу гелі мен қанның үю активаторы (сары қақпағы бар пробиркалар) бар вакуумдық жүйелерде жасалады, содан кейін пробирка жарты айналымда кемінде 10 рет тегіс аударылады. - веноздық қан, егер пробирка өндірушісінің нұсқаулығында өзгеше көзделмесе, 10-15 минут ішінде 3000-3500 айн./мин жылдамдықпен қан сарысуын плазмадан, қан жасушаларынан (эритроциттер, тромбоциттер, лейкоциттер) бөлу үшін, қан алғаннан кейін 30 минуттан кейін центрифугалауға жатады, бірақ қан алған сәттен бастап екі сағаттан кешіктірмей. - дұрыс центрифугалау кезінде бөлгіш гель қанның жасушалық компоненттері мен сарысу арасында тұруы керек.

2	Штрих-кодты нөмірлеуге сәйкес штативке үлгілерді салыңыз.
3	- центрифугалаудан кейінгі үлгілер бөлме температурасында сақталуы +18 – +25°C, 6 сағаттан артық болмауы қажет; - бөлмедегі жоғары температурада және / немесе ұзақ сақтау қажет болғанда сынамаларды тоңазытқышқа +4-тен + 8° C-қа дейінгі температурада 48 сағаттан аспайтын температурада қою қажет. Биоматериалы бар үлгілер центрифугалаудан кейін ДЗ-ға жөнелтілгенге дейін қалалық МҰ-да сақтаудың рұқсат етілген ең ұзақ уақытына бір күн ішінде, облыстық МҰ-да жөнелтуге жол беріледі, өйткені сарысу қан алған сәттен бастап МҰ-ның нәтижесін бергенге дейін 5 (бес) күнтізбелік күн ішінде серологиялық зерттеулер үшін пайдаланылады (ҚР ДСМ 25.11.2020 ж. № ҚР бұйрығы ДСМ-204/2020).
4	- K-lab ЗАЖ енгізілген сәйкестікті тексеріңіз
5	Талдауға сынамаларды (үлгілерді) АИТВ ОО зертханасына автокөлікпен курьермен жіберіңіз.

Процедура:	Сынамаларды зертханаға зерттеуге тасымалдау
Қадам	Әрекет
1	Тасымалдау тапсырыс берушінің көлігімен жүзеге асырылады.
2	Биологиялық үлгілер бар вакутейнерлерді жеткізуді курьер / медицина қызметкері жүзеге асыруы тиіс. Биоматериалды пациенттің өзі немесе оған өкілеттігі жоқ басқа адамдар жеткізуге қатаң тыйым салынады
3	Жеткізу «суық тізбек» режимін сақтай отырып жүзеге асырылуы тиіс (температура +4° - 8°С) салқындатқыш сөмкеде (термометрдің болуы міндетті), онда вакутейнерлерге арналған пластикалық штатив тік және тұрақты күйде орнатылған. Биоматериалды «қолында», сөмкеде, сөмкеде немесе басқа заттарда жеткізуге қатаң тыйым салынады.
4	Жөнелту алдында курьерде бір рет қолданылатын қолғаптар, бейдж және қажетті дезинфекциялау құралдарының (биологиялық апат болған жағдайда) бар екеніне көз жеткізіңіз.

Зерттеуге бастапқы сынамаларды қабылдау шарттары		Зерттеуге бастапқы сынамаларды қабылдаудан бас тарту критерийлері
1	зерттеуге сынама алу: дүйсенбі – жұма 9.00-16.30	осы нұсқаулықта белгіленбеген сағаттар мен күндерде
2	бастапқы сынама-биоматериалды алу кезінде пайдаланылған гель толтырғышы бар вакутейнердегі қан сарысуы, жеткізілген:	екінші түтікте жеткізілген биоматериал (егер бөлінген сарысу/плазма жеткізілсе сынамалар осы нұсқаулықта көзделмеген ыдыстарға жеткізілді
2.1	қан көлемі кемінде 5 мл	мәлімделген зерттеулер үшін қан көлемі жеткіліксіз
2.2	пробиркада көрсетілуі керек: штрих-код, тегі, аты (толық) туған күні, қан алу күні, ұйымның атауы (LIS K-lab деректеріне сәйкес)	- таңбаланбаған пробиркалар (штрих-код): - пробиркада пациент туралы деректер жоқ;
2.3	сынама зерттеуге дайындалуы керек: центрифугалау кезеңі МҰ-да жүзеге асырылуы керек. <i>Дұрыс дайындалған сынақ-бұл бөлу гелі мен сарысу арасында ұйыған қан тосқауыл түзеді</i>	- МҰ-да центрифугалау кезеңінен өтпеген сынамалар

2.4	Зертханаға жеткізілген сынамалар мынадай көрсеткіштер бойынша бағаланатын болады: - сынамаларды таңбалаудың толықтығы мен дұрыстығы; - қабылдау/қабылдамау критерийлеріне сәйкес сынамалардың жай-күйі (айқын гемолиздің, липемияның, бактериялық өскіннің, биоматериалды алу, сақтау және жеткізу мерзімдерінің болмауы). Егер сынама талдау үшін жарамсыз болған жағдайда, онда бракераж журналында, "зерттеуге жолдама" бланкісінде ЗАЖ жоюдың себебі көрсетіледі.	- жолдама пен пробиркадағы пациент деректері арасындағы сәйкессіздік, пробиркадағы этикетканы оқи алмау. - гемолиз, липемия немесе бактериялық өнуден туындаған қанағаттанарлықсыз сапалы қан үлгілері.
3	Алғашқы сынамаларды зертханаға жеткізу сәтіне дейін тоңазытқышта + 4 ⁰ - + 8 ⁰ С температурада 24 сағат бойы сақтауға болады	Сақтау мерзімінен асып кету: - қалалық МҰ үшін 24 сағаттан жоғары; - аудандық МҰ үшін 48 сағаттан жоғары
4	Медициналық қызметкермен / курьермен зертханаға жеткізу	- уәкілетті емес адамдар жеткізген қан түтіктерін қабылдауға тыйым салынады
5	Зертханаға Тоңазытқыш – сөмкелерде (+4 ⁰ - + 8 ⁰ С температуралық режимді сақтау, термометрдің болуы), тік күйде (пластикалық штативте) жеткізу	- жеткізу ережелері мен шарттарын бұза отырып, қан түтіктерін қабылдауға тыйым салынады
Үлгілерді қабылдаудан бас тартқан жағдайда зертхананың іс-әрекеті		
1	Жоюдың себебін бағыт бойынша және ЗАЖ көрсету арқылы уәкілетті тұлғаға хабарлау	
2	Қабылданбаған сынамаларды бракераж журналына тіркеу	
3	Шағымдар болған жағдайда дәлелдеу мүмкіндігі үшін қабылданбаған сынамаларды бір тәулік сақтау.	

Сынаманы зертханаға жеткізген сәттен бастап талдауды орындау мерзімдері және нәтиже беру	
1	ИФТ/ИХЛТ –адамның қан сарысуындағы АИТВ1,2-ге (Ag/AB HIV1.2) жиынтық антиденелер мен p24 антигенін диагностикалау – 1 – 2 жұмыс күні, сол сынамамен қосымша зерттеулер-5 күнтезбелік күніне дейін.
2	ИФТ–адамның қан сарысуындағы «В» вирустық гепатитінің беткі антигенінің (HBsAg) диагностикасы-1 – 2 жұмыс күні, қосымша зерттеулер немесе сол сынамамен қайталама зерттеулер-3 жұмыс күніне дейін.
3	ИФТ–адамның қан сарысуындағы «С» вирустық гепатитіне (a – HCV) антиденелерді диагностикалау – 1-2 жұмыс күні, қосымша зерттеулер немесе сол сынамамен қайталама зерттеулер-3 жұмыс күніне дейін.
Талдау нәтижелерін беру рәсімі:	
1	АИТВ-ға теріс нәтижесі бар талдаудың ИФТ нәтижесін беру: - зерттеу ИФТ/ИХЛТ қойылған күні бар пациенттің жеке нәтижесін теріс нәтиже болған кезде МҰ медицина қызметкері серіктес кабинетіндегі ЗАЖ бағдарламасы арқылы басып шығарады.
2	Қосымша зерттеулер жүргізу қажет болған жағдайда ИФТ/ИХЛТ-талдау нәтижесі «жұмыста» қағаз форматындағы хабарламамен кешіктіріледі, яғни талдау аяқталмайды. Зертханалық диагностиканың барлық кезеңдері аяқталғаннан кейін АИТВ-ға АГ/Ат болуына

	ИФТ-ның түпкілікті нәтижесін АИТВ ОО зертханасы қағаз жеткізгіште беретін болады.
3	Зертхана қызметкерлері АИТВ-ға Аг/Ат анықтау нәтижесін телефон арқылы немесе тікелей жүгінген пациентке беруге құқылы емес. АИТВ-ның оң мәртебесі туралы нәтиже АИТВ ОО дәрігерлері АИТВ-ға оң нәтиже туралы хабарлаудың стандартты рәсіміне сәйкес ұсынылатын болады.
4	Вирустық гепатиттерге талдау нәтижесін беру: - пациенттің жеке нәтижесін (қағаз форматы) зерттеу ИФТ қойылған күнімен теріс нәтиже болған кезде МҰ медицина қызметкері ЗАЖ бағдарламасы арқылы береді (басып шығарады). Нәтижені беру кідірілген кезде (2 күннен артық), жолдаманың тізімдік нұсқасында (УҰИ, арнайы қабылдағыш, ЭБО) кідіріс себебі туралы хабарлама-«жұмыста», яғни талдау аяқталмайды. Соңғы нәтижені АИТВ ОО зертханасы зертханалық диагностиканың барлық кезендерін аяқтағаннан кейін береді.
Талдау кешіктірілген немесе жұмыс уақытына тоқтатылған жағдайда (жабдық істен шыққан кезде, ресурстардың болмауы) медициналық ұйымдарға қосымша ақпарат берілетін болады.	